

Bedrijfsinnovatiesteun

TOELICHTING VOOR HET INDIENEN VAN EEN AANVRAAG VOOR
KMO-HAALBAARHEIDSTUDIES EN KMO-INNOVATIEPROJECTEN

Versie: november 2017

Dit document legt uit hoe een aanvraag voor een kmo-haalbaarheidsstudie en -innovatieproject moet ingevuld worden.

In de **bijlagen** van dit toelichtingsdocument staat meer informatie over:

- de steunbare activiteiten binnen kmo-haalbaarheidsstudies en -innovatieprojecten,
- de criteria waarop het project beoordeeld wordt en
- de verdeling van eigendomsrechten bij samenwerking met onderzoekspartners.

Volgende documenten zijn ook van belang bij het voorbereiden van de aanvraag en zijn terug te vinden op de website: www.iwt.be/subsidies/kmo-innovatie/documenten of www.iwt.be/subsidies/kmo-hbstudie/documenten:

- **template**: voor de aanvraag zelf is op onze website een template beschikbaar, zonder de commentaren. U kan deze template gebruiken of een eigen layout indien gewenst, maar de volgorde en inhoud van de vragen en de vooropgestelde schema's en tabellen moeten strikt gevolgd worden.
- **handleiding Bedrijfsinnovatiesteun** met relevante achtergrond informatie.
- **kostenmodel** en de bijhorende **Excel template** om de projectbegroting op te stellen.

We raden u aan om steeds na te gaan op de website of u over de meest actuele versie van deze documenten en templates beschikt.

De aanvraag moet **elektronisch** worden ingediend bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen, optredend voor het Hermesfonds, op bedrijfsinnovatiesteun@vlaio.be samen met de ondertekende verklaringen. Het is deze versie die gebruikt wordt voor het bepalen van de datum van indiening. Hou er rekening mee dat via e-mail enkel bestanden tot max. 15 MB toegelaten worden.

Contactpersonen

Ingrid Serneels (kmo-programma secretariaat)

De **ingediende aanvraag voor een kmo-haalbaarheidsstudie en -innovatieproject** bestaat uit de volgende documenten:

- De volledig ingevulde aanvraag
- Specifieke bijkomende documenten indien gevraagd, bijvoorbeeld met betrekking tot duurzame ontwikkeling (DO) (zie hoofdstuk 2.4), de jaarverslagen, het businessplan, oprichtingsakte (zie hoofdstuk 4.1.3), het blokdiagramma van de onderneming (zie hoofdstuk 4.1.4) of de samenwerkingsovereenkomsten/intentieverklaringen (zie hoofdstuk 5.4).
- De ondertekende verklaring voor elke bedrijfspartner.
- De ondertekende intentieverklaring voor elke onderzoekspartner.

U mag in bijlage bijkomende ondersteunende informatie toevoegen, maar die zal in principe niet aan de externe deskundigen worden overgemaakt. Enkel de volledig ingevulde aanvraag en de eventuele extra informatie m.b.t. duurzame ontwikkeling (DO) worden integraal aan de externe deskundigen overgemaakt.

De **basisprincipes** voor het invullen van de aanvraag zijn:

- De aanvraag mag in het Nederlands of in het Engels worden opgesteld. Als het Engels wordt gebruikt, moeten de titel en het innovatiedoel ook in het Nederlands worden vertaald.
- De informatie verstrekt in de aanvraag moet volledig en voldoende duidelijk zijn om onze adviseurs en de externe deskundigen toe te laten het project te beoordelen.
- Tijdens de behandeling van de aanvraag is er altijd een gesprek met onze adviseurs. Dit kan er toe leiden dat u om bijkomende informatie gevraagd wordt, al dan niet te integreren in de oorspronkelijk aanvraag.

Goede aanvragen kunnen typisch uitgewerkt worden op een 20 tot 25 pagina's. Dit inclusief de literatuur- en andere referenties op normale A4 pagina's met size 11 lettertype (vb "Times New Roman") en redelijke interlinie en marges.

Hou er terdege rekening mee dat het overschrijden van 35 pagina's zal resulteren in een vraag tot herwerking van de aanvraag.

Gelieve in de aanvraag een inhoudstafel op te nemen met vermelding van eventuele bijlagen.

1 Algemene inlichtingen

De algemene inlichtingen omvatten de **basisgegevens van de aanvraag**.

1.1 Projecttype

Duid aan welk projecttype u aanvraagt

- kmo-haalbaarheidsstudie**
- kmo-innovatieproject**

Als deze aanvraag een herindiening van een vroegere aanvraag betreft, vermeld dan hier het projectnummer van deze vroegere aanvraag:

- herindiening van project met nummer:

1.2 Titel van het project

Geef de titel van het project en eventueel een acroniem. Opmerking: de titel wordt gepubliceerd.

titel van het project:

Indien de titel van het project in het Engels is opgesteld, geef dan ook een Nederlandse vertaling:

titel van het project (Nederlandse vertaling):

1.3 Aanvragend bedrijf en contactpersoon

naam van het bedrijf:

ondernemingsnummer:

naam van de contactpersoon:

functie:

adres:

e-mail:

telefoon:

1.4 Bedrijfspartner(s)

Bedrijfspartners zijn andere bedrijven die deelnemen aan het project, daarbij zelf risico dragen en instaan voor de financiering van het eigen aandeel in de kosten. Overeenkomstig hebben zij ook bepaalde eigendoms- en valorisatierechten. Als dergelijke bedrijven participeren, geef hun naam en hun contactpersoon dan hieronder op.

naam van het bedrijf:

ondernemingsnummer:

naam van de contactpersoon:

functie:

adres:

e-mail:

telefoon:

1.5 Onderzoekspartner(s)

Als u voor de uitvoering van dit project samenwerkt met een (of meerdere) onderzoeksinstituten(en), vermeld hieronder dan hun naam.

naam onderzoeksinstituut:

afdeling en/of faculteit:

naam van de contactpersoon:

1.6 Startdatum en duur

De vroegst mogelijke startdatum is de eerste dag van de maand volgend op de indiening van een ontvankelijk projectvoorstel. Als het bedrijf nog in oprichting is, kan de startdatum ook niet vroeger vallen dan de uiteindelijke oprichtingsdatum (bij notariële akte). Activiteiten vóór de startdatum komen niet voor steun in aanmerking.

De duur van een kmo-haalbaarheidsstudie is maximaal 12 maanden.

Voor een kmo-innovatieproject is dat maximaal 24 maanden.

startdatum:

duur (in maanden):

1.7 Lijst van te mijden externe deskundigen

Hier kunt u een lijst opgeven van te mijden externe deskundigen. Deze lijst moet beperkt blijven om ons in staat te stellen een deskundig college samen te stellen.

Het evaluatieproces voorziet steeds in een adviesinwinning van externe deskundigen, met inbegrip van industriële deskundigen. Deze deskundigen zijn gebonden aan confidentialiteit en objectiviteit. De aanvragers kennen de namen van de deskundigen niet. We vermijden om potentiële concurrenten of andere belanghebbenden in te schakelen.

Het volledige aanvraagdocument met uitzondering van de bedrijfseigen informatie (jaarrekeningen, blokdiagram met aandeelhouderstructuur) wordt overgemaakt aan de deskundigen. Eventuele extra informatie ter onderbouwing van het duurzame ontwikkelingspotentieel (DO) wordt ook bezorgd aan de deskundigen; andere bijlagen niet.

1.8 Begeleiding van de aanvraag

Mogelijk heeft u zich laten begeleiden door externen bij het uitwerken van uw projectaanvraag. Voor onze interne informatie verzoeken wij u om in dat geval dan hier de naam van deze perso(o)n(en) en hun organisatie te vermelden.

2 Projectinformatie

Dit deel van de aanvraag bevat de informatie die beoordeeld wordt aan de hand van de selectiecriteria tot steun voor kmo-haalbaarheidsstudies en kmo-innovatieprojecten (zie hiervoor de lijst met evaluatiecriteria achteraan dit document). Het is dit deel van uw aanvraag dat met de externe deskundigen ten gronde zal geëvalueerd worden. Tracht hier dus zo concreet, duidelijk en volledig mogelijk te zijn in de te verstrekken informatie.

Als u dit project gaat uitvoeren in samenwerking met andere bedrijfspartner(s) en/of onderzoekspartner(s), overleg dan met hen en laat u door hen bijstaan bij het opstellen van de tekst.

Naargelang het een aanvraag voor een kmo-haalbaarheidsstudie of een kmo-innovatieproject betreft, zal de gevraagde informatie bij bepaalde hoofdstukken anders zijn. Dit is telkenmale specifiek aangegeven.

2.1 Innovatiedoel

*Het innovatiedoel is een **kernachtige samenvatting** (1 blz.) van het project waarbij **de nadruk** ligt op het aangeven van **de doelstelling(en)**.*

Het innovatiedoel maakt bij toekenning van steun deel uit van de steunovereenkomst en zal na afloop van het project gebruikt worden om na te gaan in welke mate de vooropgestelde doelstellingen werden bereikt. Mede om deze reden is het noodzakelijk dat de doelstellingen zo scherp mogelijk worden afgelijnd, concreet en verifieerbaar zijn, en dat –indien mogelijk- zoveel mogelijk kwantitatieve streefwaarden worden gedefinieerd. Merk op dat de steunovereenkomst een middelenverbintenis is en geen resultaatsverbintenis.

*Bij Engelstalige formulering van de aanvraag, moet dit deel tevens **in het Nederlands** opgemaakt worden.*

Beschrijf het innovatiedoel zo dat het in de steunovereenkomst kan opgenomen worden (derde persoon, vermijd we/ons...)

Beschrijf op ongeveer 1 pagina zorgvuldig het innovatiedoel, opgebouwd in drie delen als volgt:

Algemeen doel:

Beschrijf in 1 à 2 zinnen waar het bedrijf (en de eventuele bedrijfspartners) met voorliggend project naar streeft. Het algemeen doel omvat dus de essentie van de beoogde product-, proces- of dienstinnovatie.

Concrete doelen en criteria:

Vermeld expliciet de resultaten die moeten bereikt worden op het einde van het project. Dit kan gaan zowel om nieuwe kennis/inzichten die moet verworven worden (typisch voor kmo-haalbaarheidsstudies het geval) als om de concrete oplossing van bepaalde problemen of concrete apparatuur, testopstellingen, prototypes, simulaties, software, ... die moet gerealiseerd worden (voor kmo-innovatieprojecten).

In geval van een kmo-haalbaarheidsstudie vermeldt dan ook welke de bepalende criteria aan het einde van de studie zullen zijn om te beslissen tot het al dan niet verder zetten van het innovatietraject.

In geval van een kmo-innovatieproject vermeldt per (deel)doelstelling de belangrijkste kwantitatieve en kwalitatieve streefwaarden, criteria, eisen en normen, aan de hand waarvan het bedrijf (en de eventuele bedrijfspartners) aan het einde van het project gaat beoordelen of het project geslaagd is.

Aanwending van de resultaten:

Ervan uitgaande dat de beoogde resultaten gehaald worden, beschrijf bondig hoe het bedrijf (en de eventuele bedrijfspartners) de resultaten gaat exploiteren. Geef kort aan welke activiteiten (productie, verkoop en distributie, service, ...) bij het bedrijf zelf zullen gebeuren, en/of uitbesteed zullen worden binnen en/of buiten Vlaanderen.

Welke impact heeft het project op de onderneming (en eventuele bedrijfspartners): behoud/uitbreiding van hoofdactiviteit, deelactiviteit, nieuwe activiteit, ...? Geef ook aan wat de verwachte impact kan zijn in termen van tewerkstelling (bijv. bij het begin en einde van de exploitatieperiode) en investeringen bij de onderneming, bedrijfspartners en eventuele onderaannemers in Vlaanderen.

Hou dit bondig en kernachtig. Nadere informatie, onderbouwingen en toelichtingen worden u verder gevraagd in een volgend hoofdstuk omtrent de valorisatiemogelijkheden.

2.2 Kennisprong en uitdagingen

*Dit gedeelte heeft tot doel om **het ruimere kader** waarin **het project** wordt uitgevoerd te schetsen. Samen met de informatie verstrekt in het innovatiedoel moet de situering ten opzichte van de huidige stand van de kennis bij uw bedrijf (en de projectpartners) toelaten de kennismeerwaarde (kennisprong) en uitdagingen voor uw bedrijf (en bedrijfspartners) te beoordelen.*

Refererend naar het hoger beschreven innovatiedoel, wordt hier gevraagd zo duidelijk mogelijk de concrete aanleiding tot deze doelstelling(en) te situeren. Welk problematiek, opportuniteiten, innovatieve ideeën,... liggen aan de oorsprong van dit project?

Welke historiek is er eventueel al aan het projectvoorstel voorafgegaan? Als er al concreet activiteiten hebben plaats gevonden voor het project, geef dan een overzicht van de resultaten die tot nu toe al bereikt zijn. Vermeld zo van toepassing raakvlakken met uw andere (vroegere of lopende) gesteunde projecten (ook deze door eventuele andere organisaties).

Situeer naast de hierboven gevraagde algemene context ook de globale probleemstelling, moeilijkheden en uitdagingen die in dit project bestudeerd of opgelost moeten worden. Geef in het bijzonder de moeilijkheden aan waarvoor nu geen oplossing beschikbaar is of u deze oplossing nu nog niet kent. Geef in dat verband ook aan wat de huidige stand van kennis bij uw bedrijf (en bij de partners) is. Met andere woorden, toon aan waarom u deze kmo-haalbaarheidsstudie of dit kmo-innovatieproject noodzakelijk acht, en waar de mogelijke kennisopbouw voor u (en de partners) zich situeert.

Vermeld hier ook wat u al ondernomen heeft of plant te ondernemen om de freedom to operate na te gaan. Indien van toepassing: vermeld de eigen octrooien of andere intellectuele eigendom in het domein van het project.

2.3 Uitvoering: aanpak en werkprogramma

Onderstaande **beschrijving van de uitvoering** moet toelaten om een oordeel te vellen over de **geschiktheid van de voorgestelde aanpak en de haalbaarheid van de projectresultaten** binnen de aangegeven menskracht en middelen (incl. grote onderaannemingen). Ook de aanwezige expertise en middelen worden op basis hiervan beoordeeld.

Beschrijf zo duidelijk en volledig mogelijk de wijze waarop het project wordt aangepakt en motiveer ook waarom u voor die aanpak kiest, zeker indien alternatieven overwogen werden of in aanmerking zouden komen.

Stel vanuit de beschreven aanpak een werkprogramma op en beschrijf hoe u de verschillende stappen in dit werkprogramma (de werkpakketten) ziet. Welke zijn die en hoe hangen die samen?

Vervolgens herhaalt u voor elk gedefinieerd werkpakket onderstaande tabel en vult u deze in. Licht elk werkpakket inhoudelijk zo duidelijk en volledig mogelijk toe aan de hand van de onder de tabel gestelde vragen.

Werkpakket nummer:		beginmaand:		duurtijd: (maand)		totaal aantal mensmaanden:	
Titel werkpakket:							
Partner:	Aanvrager	Bedrijfspartner	...	Onderzoekspartner	...		
Mensmaanden ¹:							
In te schakelen onderaannemer(s):							

Doelstellingen en beoogd resultaat van het werkpakket:

Geef een korte omschrijving van de doelstelling en te verwachten concrete resultaten van dit werkpakket. Vermeld eventueel welke mijlpaal of beslissingsmoment (go/no go) aan dit werkpakket gekoppeld is.

Taken binnen het werkpakket, verwachte moeilijkheden, oplossingsrichtingen, ...

Omschrijf kort de verwachte moeilijkheden die bij de uitvoering van het werkpakket aan bod komen. Geef aan welke oplossingsrichting(en) u gaat volgen en hoe u deze gaat uitwerken. Welke activiteiten/taken plant u concreet om tot een oplossing te komen? Welke zijn daarbij te gebruiken bestaande en/of nieuw te bestuderen/ontwikkelen methodes, technieken, tools, ...?

Geef in het geval van meerdere betrokken partners en/of onderaannemers duidelijk aan wie van hen voor welk deel van het werkpakket instaat, en over welke expertise en middelen (personeel, infrastructuur, toegang tot kennis, ...) zij daartoe beschikken.

¹ De voor elke activiteit nodig geachte personeelsbezetting (menskracht) geeft u aan in mensmaanden (mm) U kan volgende omrekening gebruiken: 1 mensjaar = 12 mensmaanden = 44 mensweken = 210 mensdagen = 1596 mensuren.

2.4 Valorisatie-informatie

Deze informatie wordt gebruikt om te **bepalen of het voorgestelde project een voldoende groot economisch potentieel heeft**.

Voor **kmo-haalbaarheidsstudies** zullen bepaalde valorisatie-aspecten nog onderwerp van de studie zelf zijn. Niettemin wordt ook voor hen gevraagd om zoveel mogelijk de reeds aanwezige inzichten terzake te beschrijven.

Bij **kmo-innovatieprojecten** wordt verwacht dat de potentiële businesscase (en businessmodel) voldoende uitgerijpt is en overeenkomstig ook concreet toegelicht wordt.

Indien er **meerdere bedrijfspartners** zijn, moet deze informatie hier **voor elk van hen** gegeven worden.

Ervan uitgaande dat de projectdoelstellingen behaald worden.

- Geef aan welke stappen na afloop van het project nog ondernomen moeten worden om tot valorisatie over te kunnen gaan (bijv. verder onderzoek, ontwikkeling, schaalvergroting, aanpassingen in het productieproces, ...). Hoeveel tijd schat u daarvoor nog nodig te hebben tot de eigenlijke marktintroductie?
- Beschrijf bondig de business case voor het bedrijf. Welke competitieve voordelen biedt de innovatie (unieke eigenschappen; kostenbesparing; ...)? Welke belangrijke veronderstellingen liggen aan de basis van de business case (eventueel te beschrijven met een worst versus best case scenario). Geef aan wat het verschil is met de situatie zonder realisatie van de beoogde innovatie (zonder het project dus).
- Schets voor de beoogde innovatie de markt en de relevante concurrentie. Richt u zich tot een bepaalde niche binnen deze markt? Welke marktrisico's kunnen zich stellen? Zijn er omgevingsfactoren (regelgeving, beleidsmaatregelen, ...) die de marktkansen kunnen beïnvloeden (positief of negatief)?
- Is uw bedrijf reeds actief in de markt? Zo ja, schets dit kort (met welke producten/diensten, marktaandeel, allianties, vorige succesvolle marktintroducties, ...). Heeft uw onderneming nog andere sterke punten? Situeer ook de zwakkere punten van de onderneming en hoe u daaraan zal trachten te verhelpen.
- Worden de projectresultaten intellectueel en commercieel beschermd? Op welke wijze (octrooien, handelsmerken, 'black box', ...)?
Verduidelijk ingeval van samenwerking (bedrijfspartners, onderzoeksinstellingen, grote onderaannemers) welke de onderlinge afspraken zijn betreffende de eigendomsrechten en de gebruiksrechten op de resultaten van dit project en de benodigde achtergrondkennis in functie van de vooropgestelde valorisatie. Zo u dit reeds heeft opgenomen in een onderlinge samenwerkingsovereenkomst, kan u deze toevoegen aan uw aanvraag en daar naar verwijzen.
- Waar in de waardeketen zullen de activiteiten die uw bedrijf dankzij de innovatie (verder) wil uitbouwen zich situeren: verder onderzoek & ontwikkeling, productie, assemblage, uitlicentiëring, consulting en ondersteuning, marketing, distributie en verkoop, ...? Wat kan dit op termijn (over de levensduur van de innovatie beschouwd) aan tewerkstelling en materiële investeringen in uw Vlaamse vestiging betekenen? Geef ook hier aan wat het verschil is met de situatie waarin het project niet zou worden uitgevoerd. Worden er ook andere Vlaamse partijen betrokken bij de valorisatie? Zo ja, situeer deze kort.
- Levert het project ook maatschappelijke voordelen op (bijdrage tot duurzame ontwikkeling, gezondheid, veiligheid, ...)? Indien uw project bijdraagt tot duurzame ontwikkeling (DO), kan dit een bonus betekenen voor de mogelijke selectie voor steun van uw projectvoorstel. Motiveer dit dan in een aparte bijlage aan uw aanvraag. Raadpleeg hierbij de bijlage van dit toelichtingsdocument.

2.5 Intellectuele eigendom–informatie (zo van toepassing)

Indien u bepaalde beoogde projectresultaten plant te beschermen met een intellectueel eigendomsrecht (octrooiname, merk, tekeningen- en modellenbescherming, kwekersrechtcertificaten) dan kan u hiervoor een specifieke kost voor subsidiëring in uw projectbegroting opnemen. Welke kosten precies in aanmerking komen en hoe u die in de kostentemplate (excel) moet opnemen, leest u in het hoofdstuk “Programmaspecifieke modaliteiten bij het kostenmodel” in hoofdstuk 3 van deze toelichting.

Motiveer hier de gevraagde Intellectuele Eigendom (IE) steun. Deze motivatie moet ons toelaten voldoende inzicht te geven in de kans op een succesvolle verleningsprocedure. Behandel daarbij zeker volgende vragen:

- Welke beoogde projectresultaten uit dit project wil u beschermen en op welke wijze (welk intellectueel eigendomsrecht)? Welke argumenten liggen aan de basis voor het gekozen specifiek intellectueel eigendomsrecht (rekening houdende met het betrokken technologiedomein, marktstructuur, profiel van uw onderneming, marketingstrategie, ...)?*
- Geef aan welke stappen u zal ondernemen en/of reeds verricht heeft om deze beschermingname zo goed mogelijk voor te bereiden.*
- Voeg een bondig rapport toe met een bespreking van volgende zaken: gevolgde werkwijze bij opzoeken in de octrooiliteratuur, een analyse van de zoekresultaten en een bespreking van de mogelijkheden voor octrooibeschermt. Voor andere intellectuele eigendomsrechten dan octrooiname bevat dit rapport de resultaten en de werkwijze van een zoektocht naar mogelijks belemmerende reeds geregistreerde rechten in handen van derden.*

Indien er meerdere bedrijfspartners betrokken zijn in het project, geef aan hoe de intellectuele eigendomsrechten verdeeld zullen worden tussen de bedrijfspartners.

U kan per innovatietraject slechts éénmaal beroep doen op steun voor IE-beschermingname. Een innovatietraject is te begrijpen als één of meerdere gesteunde studies en/of projecten die naar éénzelfde innovatiedoel leiden. Als u dus bijvoorbeeld reeds steun voor IE toegekend heeft gekregen in een kmo-haikbaarheidsstudie, dan kan u die niet nogmaals aanvragen in een vervolg kmo-innovatieproject. Met het invullen van deze paragraaf in de aanvraagtemplate onderschrijft u volgende verklaring:

“Ik verklaar niet eerder reeds steun van het Hermesfonds, noch van het agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT), toegekend gekregen te hebben voor IE-beschermingname binnen éénzelfde innovatietraject waar dit projectvoorstel deel van uitmaakt.”

3 Begroting en gevraagde subsidie

*De kosten hier opgegeven zijn natuurlijk schattingen maar het is toch van het grootste belang dat dit zo nauwkeurig mogelijk gebeurt. De wijze waarop de kosten van het project kunnen berekend worden, is in detail uiteengezet in het **Kostenmodel** (<http://www.iwt.be/subsidies/documenten/kostenmodel-pdf>).*

Lees in het bijzonder ook de hieronderstaande programmaspecifieke modaliteiten bij het kostenmodel die van toepassing zijn.

Programmaspecifieke modaliteiten bij het kostenmodel:

- Grote onderaannemingen bij bedrijven buiten Vlaanderen, die geen eigen valorisatie-rationale hebben, kunnen gesteund worden. Grote onderaannemingen bij bedrijven buiten Vlaanderen die zelf een valorisatie voorzien van de resultaten van het (deel-)project, worden niet gesteund.
- Het totale aandeel van kosten voor bestedingen buiten Vlaanderen bedraagt maximaal 50 % van de begroting.
- Enkel wanneer patiëntenstudies en preklinische studies primair tot doel hebben om gegevens te verzamelen die vereist zijn om een innovatietraject te sturen, kunnen ze gesteund worden. Toelichting hierover vindt u in de FAQ op de website.
- De totale personeelskosten van een aandeelhouder/vennoot in een startende onderneming (kmo die niet langer dan 6 jaar ingeschreven staat in de Kruispuntbank voor Ondernemingen (kbo)) die zichzelf via facturatie of via een andere vennootschap een vergoeding uitkeert, worden begrensd tot 60.000 euro/mensjaar of 5.000 euro/mensmaand.
- Kosten verbonden aan de bescherming van de intellectuele eigendom (IE) op (deel)resultaten van het project, kunnen binnen de volgende grenzen gesteund worden:
  - De steun voor het bekomen van IE geldt enkel voor externe kosten verbonden aan het nemen van geregistreerde intellectuele eigendomsrechten d.w.z. intellectuele eigendomsrechten die enkel kunnen bekomen worden na het doorlopen van een formele verleningsprocedure
  - IE-kosten houden verband met activiteiten ter bescherming van de projectresultaten opgebouwd tijdens de uitvoering van het bedrijfsproject. Het gaat hier per definitie om kosten verbonden aan de formele aanvraag- of registratieprocedure van diverse intellectuele eigendomsrechten (o.m. octrooien, merken, tekeningen- en modellenbescherming, kwekersrechtcertificaten).
  - Aanvaardbare kosten zijn de voorbereidingskosten (vnl. kosten in verband met de opstelling van de aanvraag) en de indieningskosten (incl. procedurele kosten). Jaarlijkse instandhoudingstaksen vormen nooit een aanvaardbare kost, ook niet als het betrokken intellectueel eigendomsrecht gebruikt wordt tijdens het project. Ook uitgesloten zijn kosten ter verdediging van een intellectueel eigendomsrecht in een juridisch geschil.
  - Enkel kmo's kunnen beroep doen op subsidie voor IE-kosten.
  - De maximale begroting die men kan inbrengen voor IE-kosten bedraagt € 20.000 per innovatietraject. Vermits het om externe kosten gaat, is deze kost in de begroting op te nemen onder de rubriek grote onderaannemingen (met duidelijke vermelding dat om IE gerelateerde kosten gaat).
  - Verdere toelichting over steun voor IE vindt u in de FAQ op de website.

Onderstaande tabellen 3.1.1 t.e.m. 3.1.4 zijn vooral bedoeld ter visualisatie van de verschillende kostenrubrieken en hoeven hier in dit aanvraagdocument NIET ingevuld te worden. U maakt daarvoor gebruik van de op onze website beschikbare Excel – template bij het kostenmodel die u dan als bijlage aan uw projectaanvraag voegt. Tabel 3.1.5, 3.1.6, 3.2 en 3.3 zijn WEL steeds in het Word-aanvraagdocument in te vullen!

3.1 Begroting voor de bedrijfspartner (te herhalen voor elke bedrijfspartner)

Naam:

3.1.1 Eigen personeelskosten (gebruik de Excel-template)

Personeelskosten													
Personeel		Jaarlijks brutoloon of jaarlijkse kost (€)		Extralegale voordelen (2) zet "x" indien van toepassing						in te zetten mensmaanden op het project			Personeelskost op het project (€)
Naam of personeelscategorie	Code (1)	Jaar 1	Jaar 2	bedrijfswagen	woon-werk	maaltijdcheques	Hospitalisatie	groepsverzekering	toeslag	Jaar 1	Jaar 2	totaal	
totaal													
<p>1. De kolom 'code' moet ingevuld worden met 1 van volgende codes. Velden die niet relevant zijn voor een code zullen grijs kleuren, d.w.z. niet in te vullen. w: voor projectleden met een werknemersstatuut ww: voor projectleden met een werknemersstatuut die een variabele verloning ontvangen. Deze variabele verloning mag bij het brutoloon geteld worden en moet in de tabel hieronder toegelicht worden. o: (onbezoldigde) voor projectleden die zichzelf geen loon uitkeren. f: voor projectleden die gefactureerd worden. Deze categorie moet in de tabel hieronder toegelicht worden. 2. Andere extralegale voordelen dan vermeld in deze tabel komen niet voor subsidie in aanmerking.</p>													
Toelichting bij de Personeelskosten													

3.1.2 Overige kosten (gebruik de Excel-template)

De overige kosten omvatten de directe en indirecte kosten. De indirecte kosten worden standaard op een bepaald bedrag per ingezet mensjaar vastgelegd. De directe kosten omvatten de direct aan het project gerelateerde werkingskosten en afschrijvingen van uitrustingskosten. Samen met de indirecte kosten kunnen ze tot een bepaald vastgelegd maximum per ingezet mensjaar ingebracht worden in de begroting. De actueel geldende maxima zijn te vinden in het kostenmodel.

OVERIGE KOSTEN (directe en indirecte kosten)				
INDIRECTE overige kosten				
Personeel	mensmaanden	mensjaren	indirecte kost / mensjaar (€)	indirecte kost (€)
totaal			Max. 20.000	
DIRECTE overige kosten				
Geef de totale directe kost (€):				
Toelichting bij de overige DIRECTE kosten				

3.1.3 Onderaannemingen (gebruik de Excel-template)

Specificeer in deze tabel de grote onderaannemingen (> 8.500 euro). Als de kosten voor een grote onderaanneming gedeeld worden door verschillende bedrijfspartners, geef dan enkel het aandeel voor uw bedrijf. Elke grote onderaanneming dient kort omschreven te worden (en in verband gebracht met het werkprogramma). Bovendien moet gespecificeerd worden hoe de kosten berekend zijn. De kosten driver kan het te presteren aantal mensmaanden zijn als de onderaanneming hoofdzakelijk uit personeelsinzet bestaat of een specifieke prestatie als daarvoor een eenheidskost kan bepaald worden.

GROTE ONDERAANNEMINGEN (vanaf 8.500 euro)				
Naam van de onderaannemer	Omschrijving	kostendriver (aantal mensmaanden; aantal testen; ...)	Land	Kost (€)
Totaal				
Toelichting bij de grote onderaannemingen				
Onderbouw de ramingen: <ul style="list-style-type: none"> - met offertes, indien beschikbaar, toe te voegen als bijlage bij uw aanvraag); - met facturen van vroegere vergelijkbare opdrachten; - andere motivatie. 				

3.1.4 Grote kost (gebruik de Excel-template)

Grote kosten worden uitzonderlijk toegestaan, mits grondige motivatie. Ze zijn duidelijk identificeerbaar en ze zijn van die aard dat ze niet kunnen beschouwd worden als grote onderaanneming. Uit de motivatie moet blijken dat het (maximaal toegelaten) bedrag 'overige kosten' in de projectbegroting niet volstaat om de 'grote kost' op te vangen, en er moet duidelijk uitgelegd worden waaruit de grote kosten bestaan (aan de hand van bijv. offertes, auditverslagen).

GROTE Kost	
omschrijving en motivatie van de grote kost	kost (€)
totaal	

3.1.5 Onderzoekspartner (hier in te vullen)

Specificeer in deze tabel de kosten voor de onderzoekspartners. Als de kosten voor de onderzoekspartner gedeeld worden door verschillende bedrijfspartners, geef dan enkel het aandeel voor uw bedrijf. Zo er geen onderzoekspartners zijn, verwijdert u deze informatieblok uit uw definitief aanvraagdocument.

! Noteer dat elke onderzoekspartner zijn kosten moet verantwoorden en begroten op dezelfde wijze als de begroting van een bedrijfspartner (zie hoofdstuk 5).

Kosten onderzoekspartners voor uw bedrijf	
onderzoekspartner	kost (€)
totaal	

Opmerkingen:

3.1.6 Totaal budget voor deze bedrijfspartner (hier in te vullen)

Zorg dat de totale kost wordt overgenomen in de tabel onder rubriek 3.3.

TOTAAL BUDGET voor uw bedrijf	
	kost (€)
eigen personeelskost	
overige kosten	
grote onderaannemingen	
grote kost	
onderzoekspartner(s)	
TOTAAL	

Opmerkingen :

3.2 Overzicht van de begroting (hier in te vullen)

Vul op basis van de begroting van elke bedrijfspartners zoals hoger opgesteld in deel 3.A de volgende tabel in, of kopieer deze uit de Excel-template

Belangrijk! De totale projectbegroting voor een kmo-innovatieproject moet minstens 50.000 euro bedragen en mag niet meer dan 750.000 euro bedragen. Aanvragen met een grotere begroting resulteren in de onontvankelijkheid ervan. Voor projecten met een grotere begroting wordt verwezen naar de mogelijkheden binnen de O&O-bedrijfsprojecten.

Voor kmo-haalbaarheidsstudies geldt een ondergrens van minimaal 10.000 euro totale projectbegroting om ontvankelijk te zijn.

Totalen per partner bij aanvraag											
Partner(1)	Mensmaanden				Personeelskosten (€)	Overige kosten (€)	Grote onder-aannemingen (€)	Grote kost (€)	Totaal (€)	Gevraagde subsidie %	Gevraagde subsidie (€)
	jaar 1	jaar 2	jaar 3	Totaal							
Partner 1				0				0			0
Partner 2				0				0			0
Partner 3				0				0			0
Partner 4				0				0			0
Totaal (€)				0	0	0	0	0	0		0

1 Naam van de partnerorganisatie invullen

3.3 Gevraagde subsidie i.g.v. kmo-haalbaarheidsstudie (wissen indien niet van toepassing)

De basissteun voor een kmo-haalbaarheidsstudie bedraagt 50% van de aanvaardbare projectkost met een maximum van 25.000 euro

Extra steun kan gegeven worden in de volgende gevallen. Duid aan welke extra steun u vraagt.

- extra steun wegens wegens een relevante, complementaire en substantiële externe kennisinbreng van onafhankelijke derden (onderzoeksinstellingen, kenniscentra, onafhankelijke bedrijven, ...) die minstens 25% van de begroting bedraagt. Het steunplafond wordt verhoogd tot maximaal 50.000 euro.

De projectbeschrijving alsook de projectbegroting moeten duidelijk aangeven welke middelen en complementaire expertises (van deze derden) voor welk studiedeel ingezet worden.

Samengevat : Gevraagde steun voor de kmo-haalbaarheidsstudie :

50% van de studiekosten = ... euro, te begrenzen op 25.000 / 50.000 euro (schrap wat niet past).

3.3 Gevraagde subsidie i.g.v. kmo-innovatieproject (wissen indien niet van toepassing)

*Voor een kmo-innovatieproject bedraagt de maximum subsidie 250.000 euro.
Het basissteunpercentage is 25%.*

Geef aan welke extra steun gevraagd wordt:

- extra steun van 10% voor middelgrote onderneming (mo)*
- extra steun van 20% voor kleine onderneming (ko)*

Vermeld hier welke bedrijfspartners kleine onderneming (ko) of middelgrote onderneming (mo) zijn:

- 10% extra steun voor samenwerking (met andere onafhankelijke gesteunde bedrijfspartners of internationaal, en voor zover geen van de participerende ondernemingen meer dan 70% van de totale begroting heeft).
Vermeld, indien van toepassing, in welk internationaal programma dit project kadert. Raadpleeg in dat geval de specifieke handleiding.*
- PMV heeft diverse mogelijkheden om te investeren in mijn bedrijf (zie www.pmv.eu). Ik heb geen bezwaar dat deze informatie gedeeld wordt met PMV om mijn interesse in een potentiële investering te laten blijken.*

In te vullen door de **Aanvrager** en **ELKE bedrijfspartner** in het project.

---

4 Inlichtingen over de aanvrager/bedrijfspartner(s)

4.1 Algemene inlichtingen over de aanvrager/bedrijfspartner

De hier gevraagde gegevens dienen om een bedrijfsprofiel op te stellen en na te gaan of het bedrijf in het algemeen over voldoende middelen beschikt om het project uit te voeren. Het is de bedoeling dit profiel één maal aan te maken en ter gelegenheid van latere projectaanvragen te actualiseren.

Indien u de meest recente informatie ter zake reeds eerder aan ons heeft overgemaakt, bijvoorbeeld in het kader van een ander projectvoorstel, verwijs dan naar dit eerdere voorstel d.m.v. het projectnummer en vermeld enkel de belangrijkste wijzigingen en/of recentere gegevens t.o.v. deze oudere informatie.

Het is zeker toegelaten te verwijzen naar bestaande informatiebronnen zoals jaarverslagen, website e.d. maar duid in dat geval zorgvuldig aan waar de adviseur de gevraagde informatie kan vinden.

4.1.1 Algemene bedrijfsgegevens

Officiële naam van het bedrijf:

Ondernemingsnummer:

Adres Maatschappelijke zetel:

Adres Exploitatiezetel:

Vermeld hier de exploitatiezetel waar de valorisatie van de projectresultaten zal plaatsvinden, indien die verschillend is van de maatschappelijke zetel

Rekeningnummer:

Vermeld hier het rekeningnummer waarop in geval van toekenning de steun kan gestort worden

IBAN:

BIC:

Aandeelhouders:

Indien het bedrijf niet beursgenoteerd is, geef per aandeelhouder: naam en – in het geval van een rechtspersoon – ondernemingsnummer, en het % van de aandelen.

Specifieke contactpersoon voor financiële informatie:

Naam:

Functie:

e-mail:

Telefoonnummer:

Rechtsgeldig vertegenwoordiger:

Vermeld de rechtsgeldig vertegenwoordiger die in geval van toekenning van steun de overeenkomst zal ondertekenen:

Naam:

Functie:

Website-adres (evt.):

Huidig aantal werknemers:

Oprichtingsdatum (voor starters de geplande oprichtingsdatum):

4.1.2 Bedrijfsactiviteiten

Som kort de belangrijkste huidige activiteiten, producten en/of diensten van uw bedrijf op. Voeg eventueel in bijlage relevante brochures of artikels bij. Indien u deze informatie reeds bij een eerder projectvoorstel heeft gegeven en er zich sindsdien geen belangrijke wijzigingen in de bedrijfsactiviteiten hebben voorgedaan, kan u hier gewoon naar verwijzen.

Voor startende ondernemingen die nog geen bedrijfsactiviteiten ontplooid hebben, vervalt bovenstaande vraag, en wordt deze vervangen door :

- *Vermeld relevante ervaringen van de oprichtende vennoten in hun vroegere (en/of huidige) functies.*
- *Voeg in bijlage een bondig curriculum vitae van de oprichter(s) van de nieuwe firma toe.*
- *Indien u als oprichter(s) momenteel nog andere activiteiten uitvoert dan voor de nieuw op te richten/opgerichte onderneming, som deze dan eveneens hier duidelijk op.*

4.1.3 Jaarverslagen

Bij iedere subsidieaanvraag door een onderneming voeren we een financiële analyse uit van deze onderneming. Hiervoor gebruiken we de officieel neergelegde jaarrekening van uw onderneming. Indien u Belgische jaarverslagen opstelt, dienen deze NIET te worden bijgevoegd, tenzij het laatste jaarverslag nog niet is neergelegd. Internationale jaarverslagen : geef de weblink of voeg een kopie bij van het laatste beschikbare internationale jaarverslag.

Wij vestigen er de aandacht op dat de meeste kmo's slechts een verkorte jaarrekening neerleggen. Daarin ontbreken echter een aantal gegevens die nodig zijn om een volledige financiële analyse te kunnen uitvoeren. Gelieve daarom indien u wenst beroep te doen op een k(m)o-steuntoeslag in onderstaande tabel de saldi in te vullen van de aangegeven posten die in een officiële verkorte jaarrekening ontbreken, en dit voor de drie laatste jaren. Uw boekhoudkundige dienst beschikt over deze gegevens.

Jaarrekening			
Jaar:	20 . .	20 . .	20 . .
70/76A bedrijfsopbrengsten			
70 omzet			
71 voorraad goederen, gereed product en bestellingen in uitvoering			
72 geproduceerde vaste activa			
73 lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies (*1)			
74 andere bedrijfsopbrengsten			
76A niet-recurrente bedrijfsopbrengsten			
60 handelsgoederen, grond- en hulpstoffen			
61 diensten en diverse goederen			
9900 brutomarge (*2)			

(*1) enkel voor VZW's

(*2) $9900 = 76A + 70/74 - 60/61$

Beschikt u niet over een jaarrekening (u bent pas recent opgericht) dan voegt u in plaats daarvan een duidelijk uitgewerkt kasstroomplan toe aan uw aanvraag, waarvan de prognosetermijn minstens de projectperiode beslaat, en waaruit de financiering van uw bedrijf duidelijk af te leiden valt. Voeg ook een kopie van de oprichtingsakte toe. Een stand van zaken van de winst/verliesrekening op het moment van de aanvraag is eveneens bij te voegen.

Indien uw onderneming zich nog in de oprichtingsfase bevindt, dan voegt u een korte historiek bij van de reeds ter oprichting van de onderneming uitgevoerde activiteiten, eventueel gestaafd met de nodige documenten.

4.1.4 Aandeelhouderschap en participaties

Gelieve een blokdiagramma van uw onderneming met haar aandeelhouders en participaties toe te voegen (met vermelding van de percentages van het kapitaal/stemrechten die de ondernemingen van elkaar in handen hebben). Deze informatie is noodzakelijk om na te gaan of uw bedrijf voldoet aan de kmo-definitie. U kan voor dit blokdiagramma (<http://www.iwt.be/subsidies/documenten/blokdiagramma-aandeelhouders-doc>) een model gebruiken zoals geïllustreerd in een aantal voorbeelden op onze website (<http://www.iwt.be/subsidies/documenten/vbn-toep-consolidatiereg-el-kmo-pdf>).

4.2 Additionaliteit voor de bedrijfspartner

*De Europese regelgeving vereist dat bedrijfssteun enkel mag toegekend worden als er **een duidelijke additionaliteit** aanwezig is. Deze informatie moet ons toelaten correct te rapporteren hieromtrent. Voor alle duidelijkheid: in de rapportering aan de Europese Commissie wordt de informatie gegroepeerd en wordt niet ingegaan op de situatie van individuele begunstigden.*

Geef aan welke van de volgende bijdragen de steun zal hebben op het bedrijf en op het project in vergelijking met de situatie zonder steun (meerdere keuzes zijn mogelijk):

- het project zal niet uitgevoerd worden als de steun niet wordt toegekend
- de toekenning van de steun zal leiden tot een verhoging van de totale projectomvang (uitgedrukt in mensmaanden of in kosten)
- met steun zal het project ambitieuzer/diepgaander zijn dan wanneer het project zonder steun zou plaatsvinden
- met steun zal het project sneller afgerond worden dan zonder steun
- de steun zal toelaten ruimere kennis te verwerven (bijvoorbeeld door ruimere samenwerking) dan zonder steun
- de totale omvang van de uitgaven van het bedrijf voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie zullen toenemen
- andere
Beschrijf hier eventuele andere invloeden van steun op het project of het bedrijf.

Indien mogelijk geef ook een zeer korte (kwantitatieve) toelichting bij de antwoorden.

4.3 Verdeling in eigendomsrechten (indien samengewerkt wordt met een onderzoekspartner)

Geef hier een indicatie over de wijze waarop de verdeling in eigendomsrechten tussen de partijen op de projectresultaten behaald door de onderzoeksinstelling zal geregeld worden. Raadpleeg hierbij de informatie en voorbeelden in de bijlage “verdeling van eigendomsrechten” van dit toelichtingsdocument.

4.4 Verklaring van de aanvrager en de bedrijfspartner(s)

Voeg *volgende verklaring*, opgesteld op briefpapier met eigen briefhoofd en ondertekend door een persoon die de betrokken rechtspersoon rechtsgeldig kan verbinden, toe aan uw aanvraag:

“In naam van <naam bedrijf> geef ik het Agentschap Innoveren en Ondernemen, optredend voor het Hermesfonds, de toestemming alle nodige acties te laten uitvoeren naar aanleiding van de aanvraag bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen voor het kmo-innovatieproject/kmo-haalbaarheidsstudie met als titel: <titel van het project>.

Ik verklaar voor dit project geen andere overheidssteun te hebben ontvangen of aangevraagd.

Ik verklaar dat op datum van indiening van deze aanvraag het bedrijf geen vervallen schulden heeft met betrekking tot belastingen en/of RSZ en in orde is met betrekking tot de nodige (milieu)vergunningen.

Ik ben van mening dat het bedrijf een < KO/MO > is (*schrappen wat niet past*) en verklaar de hiertoe gevraagde informatie omtrent de jaarverslagen en het aandeelhouderschap & participaties op de geijkte plaatsen correct ingevuld te hebben (namelijk §4: Inlichtingen over de bedrijfspartner, 4.1.3 Jaarverslagen en 4.1.4 Blokdiagramma).

Ik verklaar op het moment van projectindiening <wel/geen> (*schrappen wat niet past*) onderneming in moeilijkheden te zijn.^{2 3}

Ik verklaar om het Agentschap Innoveren en Ondernemen onmiddellijk op de hoogte te brengen als ik tussen het moment van projectindiening en projectbeslissing alsnog gecatalogeerd wordt als onderneming in moeilijkheden.”

Indien de tweede of de derde clause niet (volledig) van toepassing is, vermeld dit dan en geef een duidelijke omschrijving van de toestand.

Indien het om een aanvraag voor een kmo-haalbaarheidsstudie gaat, voegt u ook volgende clause toe:

Met het indienen van dit aanvraagdocument onderschrijf ik de modaliteiten van een kmo-haalbaarheidsstudie. Ik onderschrijf de terzake geldende Algemene Bepalingen Innovatiesteun voor kmo-haalbaarheidsstudies (versie 2017.1).⁴

² De hiervoor te volgen procedure en criteria staan vermeld in de faq: <http://www.vlaio.be/onderneming-in-moeilijkheden>

³ In voorkomend geval moet bekeken worden of remediërende maatregelen mogelijk zijn om de status van 'onderneming in moeilijkheden' op te heffen zodat steuntoekenning voor een projectaanvraag niet langer verhinderd is.

⁴ Deze kan u terugvinden op onze website op : <http://www.iwt.be/subsidies/kmo-hbstudie/documenten>.

Verklaring i.v.m. YIC-maatregel⁵ (enkel van toepassing voor kleine ondernemingen)

Indien uw bedrijf een kleine onderneming is, vermeld dan van de drie onderstaande bepalingen diegene die op uw bedrijf van toepassing is:

Ik verklaar dat het bedrijf tijdens de duur van de projectuitvoering de criteria niet vervult om gebruik te maken van de gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing als Young Innovative Company (YIC). Ingeval van wijziging van deze situatie zal ik het Agentschap Innoveren en Ondernemen hierover onmiddellijk schriftelijk informeren en ook bijkomend aangeven of het bedrijf al dan niet gebruik wenst te maken van de gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing als Young Innovative Company (YIC).

of

Ik verklaar dat het bedrijf tijdens de duur van de projectuitvoering geen gebruik wenst te maken van de gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing als Young Innovative Company (YIC). Ingeval van wijziging van deze situatie zal ik het Agentschap Innoveren en Ondernemen hierover onmiddellijk schriftelijk informeren.

of

Ik verklaar dat het bedrijf tijdens de duur van de projectuitvoering gebruik zal maken van de gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing als Young Innovative Company (YIC). Ingeval van wijziging van deze situatie zal ik het Agentschap Innoveren en Ondernemen hierover onmiddellijk schriftelijk informeren. Voor volgende personeelsleden zal op de YIC-maatregel beroep gedaan worden:

Geef hier de volledige lijst van alle personeelsleden (en hun totale personeelskost conform het kostenmodel) die op het project werkzaam zullen zijn en waarvoor ook op YIC-maatregel beroep zal gedaan worden:

- naam personeelslid (personeelskost gebudgetteerd op project)

- .... (...)

---

⁵ De Young Innovative Company (YIC) maatregel omvat een gedeeltelijke vrijstelling van bedrijfsvoorheffing op de loonkosten van wetenschappelijk personeel (kenniswerkers) tewerkgesteld door een YIC. Naast deze YIC-maatregel zijn er nog andere federale tegemoetkomingen inzake bedrijfsvoorheffingskorting op de lonen van kenniswerkers. Echter in tegenstelling tot deze andere maatregelen is de YIC-maatregel niet zonder meer combineerbaar met bedrijfsinnovatiesteun van het Agentschap Innoveren & Ondernemen, en moet de YIC-steun verrekend worden in de subsidie (in bepaalde gevallen in mindering gebracht). Meer informatie over de YIC-maatregel en de andere niet in de subsidie te verrekenen maatregelen van bedrijfsvoorheffingskorting kan u vinden in de FAQ:

<http://www.iwt.be/faq/welke-mate-kan-bedrijfssteun-het-bijzonder-steun-voor-personeelskosten-gecombineerd-worden-met-d>

Een Young Innovative Company (YIC) is een vennootschap die aan volgende voorwaarden voldoet:

- het gaat om een kleine vennootschap (KO);
- ze bestaat minder dan 10 jaar (voor 1 januari van het jaar dat de vrijstelling wordt toegekend);
- ze is niet opgericht in het kader van een concentratie, een herstructurering, een uitbreiding van een vroegere activiteit of een overname van dergelijke activiteiten;
- ze heeft uitgaven gedaan voor O&O die minstens 15% van de totale kosten van het voorgaand belastbaar tijdperk vertegenwoordigen.

Ingeval uw bedrijf voor uitvoering van het project beroep doet op een uitbesteding aan een onderzoeksorganisatie, voegt u ook volgende clause toe:

Ik verklaar dat het bedrijf bij uitbesteding van een opdracht aan een onderzoeksinstelling de geleverde dienst vergoedt aan marktprijs *respectievelijk* de kosten volledig vergoedt en daarboven een redelijke marge betaalt.

Gelezen en goedgekeurd,

Datum en handtekening rechtsgeldige vertegenwoordiger van het bedrijf

---

In te vullen door **elke onderzoekspartner** in het project.

---

5 Gegevens met betrekking tot de onderzoekspartner ⁶

Hier worden de **basisgegevens** en de **begroting** gevraagd voor de onderzoekspartner.

5.1 Algemene gegevens

Naam van de onderzoeksinstituting:

Naam van rechtstreeks betrokken labo of dienst:

Naam van de verantwoordelijke bij de onderzoekspartner voor de uitvoering van het project:

Website:

Adres (enkel voor niet-Vlaamse onderzoekspartners):

5.2 Belangrijkste competenties (enkel voor niet-Vlaamse onderzoekspartners)

Geef een kort overzicht van de voor dit project relevante competenties bij de onderzoekspartner.

5.3 Totaal budget voor de onderzoekspartner

Geef het overzicht van de begroting voor de onderzoekspartner.

Het budget voor de onderzoekspartner moet samengesteld worden op dezelfde manier als het budget voor een bedrijfspartner (zie hoofdstuk 3 van het aanvraagdokument). Ook onderzoekspartners maken hiervoor dus gebruik van dezelfde Excel-template (beschikbaar op de website). Deze template voorziet voor organisaties (zoals onderzoeksinstitutingen) die werken met referentie aan overheidsbarema's in een specifieke opmaaktabel voor de personeelskosten.

---

⁶ Indien geen onderzoekspartners betrokken zijn, verwijdert u deze informatieblok uit uw finaal aanvraagdokument

5.4 Intentieverklaring van de onderzoekspartner (enkel bij kmo-innovatieproject)

Voeg, als deze reeds beschikbaar is, de overeenkomst tussen de onderzoekspartner en de bedrijfspartner(s) toe.

Als deze nog niet beschikbaar is, voeg dan volgende intentieverklaring tot samenwerking toe, ondertekend door een persoon die de betrokken rechtspersoon rechtsgeldig kan verbinden, toe te voegen:

INTENTIEVERKLARING TOT SAMENWERKING:

Als rechtsgeldig vertegenwoordiger van *<naam onderzoeksinstelling, (faculteit), dept/vakgroep, afdeling/lab/onderzoeksgroep >* geef ik het Agentschap Innoveren en Ondernemen, optredend voor het Hermesfonds, de toestemming alle nodige acties te laten uitvoeren naar aanleiding van de aanvraag bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen voor een kmo-innovatieproject met als titel *<titel van het project>*.

Ik verklaar kennis te hebben genomen van de programmakenmerken, van de inhoud van het project en dat ik de nodige middelen zal inzetten voor de uitvoering van het project. In het bijzonder bevestig ik de basisprincipes betreffende de participatie in de onderzoeksresultaten beschreven in het project. Tevens verklaar ik voor dit project nog geen subsidie te hebben ontvangen.

Tussen de projectpartners zijn duidelijke afspraken gemaakt omtrent het project. Deze afspraken zijn beschreven in de aanvraag en worden bij goedkeuring van het project verder uitgewerkt in een samenwerkingsovereenkomst.

Gelezen en goedgekeurd,

Datum en handtekening rechtsgeldige vertegenwoordiger van de onderzoeksinstelling

Bijlage 1: Steunbare en niet-steunbare activiteiten

Hieronder volgt een lijst van steunbare activiteiten in haalbaarheidsstudies en innovatieprojecten. Elk op zich zullen de voorgestelde activiteiten moeilijk of niet een steunbaar projectvoorstel kunnen verantwoorden. Daarentegen moet het geheel aan meerdere te combineren en in te plannen activiteiten beschouwd worden, die leiden tot een **voldoende grote kennisopbouw** en die een **substantiële bijdrage leveren aan het innovatiedoel**.

Tot de **steunbare activiteiten** bij een **haalbaarheidsstudie** behoren onder meer:

- identificeren, analyseren, bestuderen van de mogelijke technische problemen, invloedsparameters of belemmeringen;
- het uitvoeren van eerste berekeningen, verkennende (labo)proeven en simulaties;
- bijkomend het in detail definiëren van de doelstellingen, de taken, termijnen, financiële planning, enz. van de innovatie;
- het verzamelen van aanvullende basisinformatie in vakliteratuur, in octrooibanken ...
- het uitvoeren van LCA (LevensCyclusAnalyse) studies;
- het onderzoek naar de marktaspecten en gebruikaspecten van de beoogde innovatie;
- de studie van terzake geldende normeringen en reglementeringen;
- de studie van aspecten van intellectuele eigendom; het nagaan van de benodigde freedom tot operate;
- het verkrijgen van zekerheid over de medewerking van alle voor een succesvol project benodigde partners;
- specifieke opleidingen voor het personeel dat de studie dient uit te voeren;

Bij een **innovatieproject** kan bovenvermelde lijst uitgebreid worden met onder meer:

- alle ontwerpactiviteiten (berekeningen, simulaties, tekeningen, ...) en functionele designactiviteiten in het kader van het te ontwikkelen product, proces of dienst;
- het leveren van een proof of concept (POC); het bouwen van een prototype of van proefopstellingen van het product, proces of dienst;
- alle voor de controle van de goede werking van het ontwerpvoorstel (prototype of testopstelling) noodzakelijke proeven en verificaties;
- alle in functie van deze controle noodzakelijke door te voeren aanpassingen aan het ontwerp.

Ter verduidelijking van wat wel en niet kan, volgt hier een niet-limitatieve lijst van activiteiten die **niet voor steun in aanmerking** komen:

- klassieke vertrouwde engineeringsactiviteiten (d.i. toepassing van aanwezige kennis op maat van een specifieke klant of markt);
- routinematige verbeteringen/wijzigingen aan bestaande producten, processen of diensten en andere courante werkzaamheden;
- algemene ondersteunende activiteiten in een bedrijf, zoals personeelsbeheer, financieel beheer, logistiek,..
- het implementeren van het businessplan;
- marketingacties, promotie-activiteiten, ...;
- demonstraties die het niveau van het aantonen van de proof op principle overstijgen;
- gebruikelijke consultancy-trajecten, alsook bedrijfskundig advies in de ruime zin ten behoeve van een doorlichting en aanpassing van de bedrijfsorganisatie;
- het aanleggen en uitschrijven van een administratief dossier (vergunning, norm, verkrijgen label, enz.);
- de loutere uitbesteding van routinematige testen;
- activiteiten in het kader van kwaliteitsborgingsystemen; accreditatie-activiteiten; homologatietesten; ...
- zoektocht naar kapitaalverschaffers ten behoeve van de financieringsnoden van het bedrijf;

- opleidingen en algemene kennisverwerving die niet specifiek zijn voor het project;
- arbeidsmarktbemiddeling;
- investering en licentienamen (wel de verdere kennis-verwerving op basis hiervan).

Bijlage 2: Toelichting bij de criteria voor kmo-innovatieprojecten en kmo-haalbaarheidsstudies

ALGEMEEN

Bij de beslissing over steun aan een project wordt rekening gehouden met de kwaliteit van het project en de potentiële impact.

De kwaliteit wordt beoordeeld aan de hand van 3 criteria. Als een project op één van deze criteria niet goed scoort, wordt het niet gesteund.

De impact wordt beoordeeld aan de hand van 6 criteria. Per criterium wordt een score "zeer goed" (2), "goed/neutraal" (1), "zwak" (0) of "kritisch" gegeven. Bij één of meer kritische scores wordt het project niet gesteund. Andere scores geven een eindscore voor het project tussen 0 en 12. Jaarlijks wordt vastgelegd vanaf welke eindscore projecten onmiddellijk gesteund worden en onder welke eindscore projecten niet gesteund worden. Kmo-innovatieprojecten met een tussenliggende score kunnen op een wachtlijst worden geplaatst, waarbij in de loop van het jaar beslist wordt tot welke eindscore projecten gesteund worden, rekening houdend met de beschikbare middelen. Voor kmo-haalbaarheidsstudies is er geen wachtlijst.

KWALITEIT

Kennisprong en uitdagingen

De kennisprong en uitdagingen worden goed beoordeeld als minstens volgende voorwaarden voldaan zijn:

- De doelstellingen van het project zijn duidelijk. Er is een innovatiedoel gedefinieerd dat duidelijk aangeeft wat met het project beoogd wordt. Dit innovatiedoel is ook voldoende concreet zodat op het einde van het project kan beoordeeld worden of/in welke mate de doelstellingen behaald werden.
- Het project betreft in relatie tot de bedrijfsactiviteiten onderzoek of ontwikkeling, implementatie of creatieve engineering waarbij van de gebruikelijke werkwijzen in het bedrijf wordt afgeweken (typisch voor innovatieprojecten). De producten, processen, diensten of concepten waarop het project gericht is, zijn vernieuwend voor het bedrijf. Het project houdt een relevante kennisprong in voor het aanvragend bedrijf, de bedrijfspartners en/of de Vlaamse onderaannemers. Er zijn reële uitdagingen verbonden aan het bereiken van het innovatiedoel.
- Voor haalbaarheidsstudies: het innovatiedoel en de daartoe voorgestelde activiteiten zijn in globaal gericht op relevante kennisopbouw ter voorbereiding van een mogelijk verder innovatietraject. *Zo dit niet het geval is en het voorstel eerder een uitvoeringstraject omvat kan het eventueel nog gesteund worden als een innovatieproject.*

Kwaliteit van de uitvoering

De kwaliteit van de uitvoering wordt goed beoordeeld als minstens volgende voorwaarden voldaan zijn:

- De uitvoerders hebben voldoende zicht op de mogelijke problemen tijdens de uitvoering van het project. Er worden geen belangrijke risico's over het hoofd gezien of verkeerd ingeschat.
- De globale opbouw van het project is duidelijk en logisch, houdt rekening met de risico's en creëert geen bijkomende uitvoeringsrisico's, bijvoorbeeld door een nodeloze complexiteit (effectiviteit).
- Het werkprogramma dat op basis van deze aanpak in hoofdlijnen is uitgewerkt, is voldoende duidelijk en realistisch. Het laat een redelijke inschatting van de ingezette middelen toe. Er zijn realistische oplossingspistes voor de belangrijke uitdagingen. Een positieve track record m.b.t. de uitvoering en resultaten van eerdere soortgelijke projecten (al dan niet met steun) is in deze een positieve indicator.
- De ingezette middelen en de doorlooptijd staan globaal in een aanvaardbare verhouding tot het projectplan en het innovatiedoel (value for money).

- De taakverdeling tussen de partners en cruciale onderaannemers is duidelijk en in lijn met hun aandeel in het project.

Expertise & middelen

De beschikbare expertise en middelen worden goed beoordeeld als minstens het volgende voldaan is:

- De partners in het project beschikken over de nodige expertise, middelen en infrastructuur om het project goed uit te voeren.
- Voor ontbrekende expertise, middelen of infrastructuur worden geschikte onderaannemers bij het project betrokken of kan er tenminste aangenomen worden dat ze die zullen betrekken bij het project.
- Vorige projecten van de betrokken uitvoerders werden goed uitgevoerd.

POTENTIËLE IMPACT

Strategisch belang van het project voor het bedrijf

In dit criterium wordt beoordeeld in welke mate het project op lange termijn een positieve impact op het bedrijf kan hebben. De volgende aspecten worden hier beoordeeld:

- De betrokken bedrijven hebben een businesscase gedetecteerd. Deze is voldoende uitgewerkt en realistisch. Bij kmo-haalbaarheidsstudies kan tot in zekere mate aanvaard worden dat de studie nog elementen moet aanreiken om de businesscase ten gronde uit te werken.
- De betrokken bedrijven realiseren met het project een reële stap, bijvoorbeeld:
  - een nieuw/belangrijk verbeterd product/proces/dienst/concept ontwikkelen
  - een nieuwe waardeketen opzetten of er deel van uitmaken
  - bijdragen tot een verhoogde innovatiecapaciteit van de bedrijven
  - bijdragen tot een nieuw technologieplatform met ruime toepassingsmogelijkheden
  - de aanzet vormen tot een belangrijke diversificatie
- en deze stap heeft een voldoende significante impact op het bedrijf, zoals:
  - bijdragen tot het in stand houden van een belangrijke bestaande activiteit (bijvoorbeeld door efficiëntieverhoging, door milieu- of energievriendelijker te produceren,...)
  - een duidelijk groeitraject inhouden (eventueel ter compensatie van een dalende omzet op het bestaande domein)
  - een belangrijke verbreding naar de internationale markt inhouden
- Het strategisch belang hangt verder af van:
  - de mate waarin het project bijdraagt tot de beoogde valorisatie
  - de slaagkans van het project en zijn natraject (in vgl. met de normale verwachtingen in het domein/de sector)

Opportunities/bedreigingen

In dit criterium wordt beoordeeld in welke mate de marktsituatie en marktevoluties het valorisatiepotentieel van het project gunstig of ongunstig kunnen beïnvloeden. De markt wordt bekeken als de relevante markt voor het bedrijf (bijvoorbeeld enkel de internationale markt indien het bedrijf ook op deze markt actief zal zijn). De volgende aspecten worden hier bekeken:

- De omvang van de voor het bedrijf toegankelijke markt(niche). De evolutie van deze markt(niche) (krimpend, stabiel of groeiend). In het bijzonder projecten die kunnen bijdragen tot het oplossen van de grote maatschappelijke uitdagingen krijgen hier een positieve waardering.
- De concurrentiesituatie (markt bezet door grote spelers of met beperkte concurrentie).

- Randvoorwaarden zoals regulering en beleid (belemmerend of stimulerend voor de valorisatie).

De score op dit criterium is dus een bilan, dat eerder neutraal, een pluspunt of een minpunt kan zijn. Een kritische score is mogelijk, in het bijzonder als het project totaal voorbij gaat aan bestaande of toekomstige reguleringen.

Sterke/zwakke punten van de bedrijfspartners in relatie tot het project

Succes in de valorisatie voor de bedrijfspartners is mede afhankelijk van de eigen sterke en zwakke punten. De volgende aspecten worden hier bekeken:

- de uitgangspositie in de markt (marktaandeel, allianties,...).
- de middelen aanwezig binnen het bedrijf voor de uitbouw van de valorisatie.
- track record in succesvolle marktintroducties van innovaties.
- intellectuele eigendom (freedom to operate vs eigen bescherming van intellectuele eigendom).

De score op dit criterium is dus een bilan, dat eerder neutraal, eerder positief of eerder negatief kan zijn.

Specifieke benadering voor startende bedrijven:

Belangrijke elementen voor startende bedrijven zijn de vertrouwdheid van de initiatiefnemer(s) met de markt en de gedrevenheid en kwaliteit van het ondernemersteam (gezonde mix van vereiste competenties om projectresultaten om te zetten tot businessactiviteiten). Eventuele lacunes worden door de ondernemers herkend en stappen worden ondernomen om deze in te vullen.

Economische hefboom

In dit criterium wordt beoordeeld of het project bijdraagt tot tewerkstelling en/of investeringen in Vlaanderen, bij de aanvragende bedrijven of toeleveranciers. De volgende aspecten worden hier bekeken, steeds rekening houdend met de omvang van de steun:

- Projecten die uitzicht bieden op een substantiële nieuwe tewerkstelling en/of investeringen in Vlaanderen scoren zeer goed.
- Projecten die van belang zijn voor het behoud van significante tewerkstelling in de betrokken activiteiten scoren goed.
- Projecten met een beperkt potentieel aan tewerkstelling en nieuwe investeringen. Indicaties zijn o.m. afbouw van de bedrijfsactiviteiten, recurrente vraag voor steun zonder groei, beperkte ambities voor groei bij het bedrijf, valorisatie via arbeidsrationalisatie,...
- Projecten met onvoldoende potentieel aan tewerkstelling en investeringen in Vlaanderen in verhouding tot de steun, krijgen een kritische score. Dezelfde indicaties als bij de hogervermelde 'zwak' score zijn ook hier van toepassing⁷.

⁷ Extra info kan in dit geval opgevraagd worden bij de aanvrager om de hefboom economisch toegevoegde waarde in Vlaanderen (tewerkstelling en investeringen verbonden met het project) versus de steun te kwantificeren. Zie daarvoor de geldende principes in de algemene regeling voor O&O-bedrijfsprojecten.

Verankering van de economische hefboom

In dit criterium wordt de kans beoordeeld, dat de impact op tewerkstelling en investeringen die vooropgesteld wordt, ook effectief in Vlaanderen gerealiseerd wordt. De volgende aspecten hebben hier impact op:

- Projecten waarbij de vervolgactiviteiten stevig verankerd zijn in Vlaanderen, scoren zeer goed.
- Indicaties voor een zwakke score zijn o.m. dat beperkte onderdelen van de waardeketen in Vlaanderen uitgevoerd worden, aanwijzingen dat delokalisatie overwogen wordt, sterke afhankelijkheid van nog te nemen keuzes,...
- Indien quasi de hele waardeketen in het buitenland plaatsvindt of er ernstige twijfels zijn bij de continuïteit van de betrokken activiteiten, leidt dit tot een kritische score.

Maatschappelijke hefboom

Naast economische effecten kan het project bijdragen tot het realiseren van maatschappelijke effecten. In het bijzonder wordt hier gekeken naar de mogelijke bijdrage tot duurzame ontwikkeling (DO). Dit criterium wordt als volgt ingevuld :

- Als het project duidelijk negatieve aspecten vertoont m.b.t. duurzame ontwikkeling (er wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van een technologie die slechter is dan de best beschikbare technologie) dan scoort het project een kritisch punt en zal het niet gesteund worden.
- Projecten die geen specifieke aandachtspunten hebben rond duurzame ontwikkeling, scoren neutraal.
- Projecten met een substantiële bijdrage tot duurzame ontwikkeling (zie hiervoor de specifieke criteria in bijlage), krijgen een zeer goede score.

FINANCIËLE DRAAGKRACHT

De partners moeten minstens in staat zijn om het project uit te voeren. Dat betekent dat ze over de financiële draagkracht moeten beschikken om het bedrijf tijdens de projectperiode normaal te laten functioneren en tegelijk het eigen aandeel in de kosten moeten kunnen dragen.

Daarom wordt bij de toekenning van steun bekeken of hieromtrent geen tegenindicaties zijn. Deze analyse heeft drie mogelijke uitkomsten:

- er zijn geen tegenindicaties m.b.t. de financiële draagkracht van het bedrijf;
- het bedrijf is duidelijk niet in staat om dit project te dragen;
- er worden specifieke financiële voorwaarden opgelegd met betrekking tot de beschikbare financiële middelen, zoals een kapitaalverhoging of een herschikking van schulden; de subsidie en de voorschotten zullen dan enkel betaald worden als aan die voorwaarden is voldaan.

Voor bestaande bedrijven met voldoende historiek gebeurt de financiële analyse in de eerste plaats op basis van de gegevens in de neergelegde jaarrekeningen en de data beschikbaar via Graydon. Dit kan evenwel aangevuld worden met alle informatie die ons bereikt.

Voor startende bedrijven of in het geval dat er een sterke afwijking is t.o.v. de lopende bedrijfsvoering, zal de analyse gebeuren op basis van een globaal businessplan.

Deze financiële analyse heeft in het algemeen geen betrekking op de fases na het project.

Verder moeten de partners over de nodige vergunningen beschikken om de activiteiten tijdens het project te kunnen uitvoeren. In het algemeen zal hiervoor worden uitgegaan van de verklaringen van de aanvragers, maar in specifieke gevallen kunnen ook voorwaarden worden opgelegd.

Bijlage 3: Toelichting duurzame ontwikkeling

- Projecten met een DO-label (duurzame ontwikkeling) zijn projecten die extra publieke baten hebben via een significante positieve impact op één of meerdere van de volgende doelstellingen:
  1. grondstoffenbesparing
  2. energiebesparing
  3. emissies verminderen
  4. afval en andere milieuhinder verminderen
  5. gebruik hernieuwbare hulpbronnen (grondstoffen en energie) verhogen
  6. hergebruik van recyclage van grondstoffen
  7. levensduurverlenging van producten en procesttechnologie
  8. arbeidsveiligheid en -hygiëne
- Dergelijke projecten krijgen een selectiebonus. Bovendien kan deze bijdrage een lagere verwachte economische hefboom compenseren (zie criterium “economische hefboom”).
- Anderzijds worden projecten uitgesloten waarvoor bij valorisatie problemen te verwachten zijn met de huidige of toekomstige normen of een manifeste negatieve impact op het milieu- of de arbeidsveiligheid en -hygiëne.
- Voor de bepaling of een project (voldoende) bijdraagt, zijn er verschillende mogelijke motivaties. De volgende projecten krijgen een DO-label:
  1. Het project is primair gericht op de ontwikkeling/toepassing van hernieuwbare energie- of grondstoffen.
  2. Het project streeft een haalbare en significante verbetering van BBT na.
  3. Het project kan door middel van de Ecolizer 2.0 methode een voldoende milieu-impact aantonen door een berekening van eco-punten.
- Indien voorgaande methodes ontoereikend zijn kunnen ook andere argumentaties aanvaard worden, in het bijzonder als in de projectdoelstellingen zaken centraal staan zoals het voldoen aan toekomstige strengere normen (energieprestatienormen, emissienormen, recyclagedoelstellingen,...) die van toepassing worden na afloop van het project of het project primair een significante impact op arbeidsveiligheid en –hygiëne beoogt. De motivatie moet wel het kwalitatieve overstijgen en toelaten om de mogelijke winsten te begroten in verhouding tot de steun.
- Verder moet er steeds een bilan van de positieve en negatieve effecten gemaakt worden en waar mogelijk worden de (milieu)voordelen t.o.v. de huidige marktsituatie gekwantificeerd. Bij het bepalen van de milieubelasting worden alle levensfasen van een product in aanmerking genomen (productie, transport, gebruik, afdanking).

Nadere toelichting bij de Ecolizer 2.0 methode

- Voor de kwantificering van milieuvoordelen gebruiken we de Ecolizer 2.0 ecodesign tool, die online beschikbaar via de OVAM website in het Nederlands en Engels (voor meer info over de Ecolizer: www.ecolizer.be).
- Bij toepassing op innovatieprojecten kan voor een snelle screening van de eventuele milieuvoordelen van de innovatie de volgende redenering gevolgd worden:

1. Eerst worden de referentiesituatie en de te substitueren technologieën of activiteiten bepaald. De effecten van een innovatie zijn altijd te interpreteren in vergelijking met een bepaalde referentiesituatie. Dit is BBT of de meest courante technologie of dienst in de markt of indien dit niet van toepassing is de huidige technologie of dienstverlening van het bedrijf. Het begrip 'functionele eenheid' geeft aan dat producten of diensten worden beoordeeld per hoeveelheid geleverde prestatie, dus niet per hoeveelheid product. Dat is vooral belangrijk voor vergelijkingen, bijvoorbeeld tussen twee productalternatieven of bij vergelijkingen van producten met product/dienst systemen. Zo worden twee verschillende typen verf vergeleken op basis van het geverfde oppervlak, dus niet per liter verf. Ook de kwaliteit van de verf kan verschillen. Daarom moet de levensduur van de verflaag eveneens worden meegenomen in de beoordeling. Ook dat gebeurt in de functionele eenheid (zie <http://www.rivm.nl>).
  2. Vervolgens moet men een zicht krijgen op alle relevante milieu-aspecten die door een product of dienst door innovatie beïnvloed kunnen worden, rekening houdend met de totale levenscyclus. Daartoe kan men een schematisch overzicht maken van de levensloop van een product met aandacht voor productie, gebruik en afvalverwerking, eventueel transport en recyclage.
  3. Verder kan men een indicatie krijgen van de globale milieuvoordelen van de innovatie door per (functionele) eenheid alle benodigde materialen en processen te noteren en ramingen te maken voor de ontbrekende gegevens. De eco-indicatorwaarden kunnen opgezocht worden via de Ecolizer 2.0 tool en zijn te vermenigvuldigen met de benodigde hoeveelheden. Op de website van OVAM is hiertoe tevens een werkblad (excell of calc) beschikbaar. Enkel de verschilpunten tussen de referentiesituatie en innovatie zijn belangrijk en dienen becijferd te worden. Deze gegevens kunnen ook het innovatietraject verder sturen door de aandacht te vestigen op de belangrijkste milieubelasting van een technologie/dienst. Zo is het voor veel elektrische apparaten duidelijk dat het elektriciteitsgebruik in de gebruiksfase doorslaggevend zal zijn voor de totale milieu-impact van het product.
  4. Tenslotte moeten de milieuvoordelen per eenheid uitgedrukt in eco-punten vermenigvuldigd worden met het gemiddeld aantal gecommercialiseerde eenheden/jaar en met de valorisatietermijn (dezelfde als voor de bepaling van de economisch toegevoegde waarde). Hierdoor is het ook duidelijk dat de omvang van de valorisatie een belangrijke rol speelt bij het bepalen van de milieuvoordelen.
- Om het DO-label te krijgen, moet het aantal ecopunten (Ptn) groter zijn dan twee keer de totale projectsubsidie.

DO studie-activiteiten

Voor veel projecten zijn de milieuvoordelen van de innovatie evolutief te beoordelen, naarmate de onderzoeksresultaten beschikbaar worden, en kan er bij aanvang van het project en in het kader van een projectaanvraag slechts een beperkte DO-analyse gebeuren. In dat geval kunnen de aanvragers er voor opteren om DO-studie-activiteiten binnen het werkprogramma uit te voeren die het innovatietraject verder kunnen sturen. Dit zijn aanvaardbare kosten voor het project.

Bijlage 4: Verdeling van eigendomsrechten bij samenwerking met een onderzoekspartner

De Europese regelgeving betreffende de Staatssteun op Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie bepaalt de principes voor samenwerking tussen bedrijven met onderzoeksorganisaties. Essentieel daarbij is dat de gesteunde bedrijven geen onrechtstreekse steun krijgen en dat er geen marktverstoring optreedt. Er worden twee vormen van samenwerking met een onderzoeksorganisatie onderscheiden.

In de eerste vorm gaat het om een **uitbesteding** door het bedrijf en treedt de onderzoeksorganisatie op als onderaannemer. Voor de prestatie van de onderzoeksorganisatie betaalt het bedrijf de marktprijs of dient het de volledige kosten te vergoeden vermeerderd met een redelijke marge.

In de tweede vorm gaat het om een **inhoudelijke samenwerking** tussen bedrijf en onderzoeksorganisatie en treedt de onderzoeksorganisatie op als onderzoekspartner en worden projectresultaten uit het onderzoek van deze laatste gegenereerd die vatbaar zijn voor intellectuele eigendomsrechten. In dit geval vergoedt het bedrijf de geleverde prestatie aan reële kost en komt daarenboven een regeling overeen over de participatie van de eigendomsrechten op deze projectresultaten.

Deze participatie kan bijvoorbeeld de volgende vormen aannemen:

- alle eigendomsrechten bij het bedrijf met een billijke vergoeding naar de onderzoeksorganisatie bij exploitatie van de projectresultaten;
- opdeling van de eigendomsrechten waarbij het bedrijf en de onderzoeksorganisatie elk eigendomsrechten hebben op een verschillende groep van deelresultaten met toekenning van domeinen voor (autonome) exploitatie. Ingeval van onmogelijkheid van opsplitsing van de projectresultaten kan deze toekenning van domeinen voor (autonome) exploitatie ook binnen een regime van gedeelde eigendomsrechten;
- eigendomsrechten op de projectresultaten bij de onderzoekinstelling met minstens een gebruiksrecht op de benodigde projectresultaten voor het bedrijf;
- regeling van onverdeelde gemeenschappelijke eigendomsrechten op de projectresultaten bij het bedrijf en de onderzoekinstelling.

Boven vernoemde opties zijn slechts voorbeelden. Diverse combinaties van de voorgestelde situaties en andere opties waar de eigendomsrechten op de projectresultaten uit activiteiten van de onderzoekinstelling gedeeld worden, zijn aanvaardbaar voor zover deze niet strijdig zijn met de doelstellingen van innovatiesteun en voor zover er een participatie in de projectresultaten komende uit het onderzoek van de onderzoeksorganisatie wordt geregeld. Essentieel is dat het bedrijf minstens over de nodige vrijheid beschikt om de geplande valorisatie waar te maken.

De samenwerkingspartners dienen de basisafspraken hierover bij indiening van de projectaanvraag bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen kenbaar te maken. Het is evenwel in eerste instantie aan de onderzoeksorganisatie om te waken over de correcte toepassing van de marktprijs voor een geleverde prestatie door deze onderzoeksorganisatie. Bij uitbesteding is het aanbevolen om desgevallend in de offerte melding te maken dat de prestatie te leveren door de onderzoekinstelling tegen marktprijs vergoed wordt.

Agentschap
Innoveren & Ondernemen
Koning Albert II-laan 35 bus 12
1030 Brussel
www.vlaio.be